

ที่ ชสอ. ๒2๐๘ /2567

๒1 มกราคม 2567

เรื่อง การให้สหกรณ์รับโฉนดเพื่อการเกษตรของสมาชิกเป็นหลักประกันสินเชื่อ

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. หนังสือ ที่ กษ 1207/ว 7065 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2566
 2. ระเบียบ คปก.ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร... (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566
 3. ระเบียบ คปก.ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร... เข้าทำประโยชน์ที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566

4. เอกสารแนะนำเกี่ยวกับโฉนดเพื่อการเกษตร

ตามที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีหนังสือตามสิ่งที่ส่งมาด้วยขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ให้สหกรณ์รับโฉนดเพื่อการเกษตรของสมาชิกเป็นหลักประกันสินเชื่อ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1) นั้น ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ขอประชาสัมพันธ์ให้สหกรณ์สมาชิกได้รับทราบถึงนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการเปลี่ยนเอกสารสิทธิจากหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร อันจะทำให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เพื่อสร้างโอกาสในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต โดยได้มีการออกระเบียบเพื่อรองรับ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 และ 3) กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขออนุญาตโฉนดเพื่อการเกษตร การใช้ประโยชน์และสิทธิของโฉนดเพื่อการเกษตร (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 4) ทั้งนี้ สหกรณ์สมาชิกสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทุกแห่ง หรือเว็บไซต์ ส.ป.ก. (www.alro.go.th) หรือสายด่วน ส.ป.ก. โทร. 1764

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์พิเศษ พลโท

(ดร.วีระ วงศ์สรรค์)

ประธานกรรมการ

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

ฝ่ายส่งเสริมกิจการสหกรณ์

โทร. 0-2496-1199 ต่อ 314

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๑๒๐๗/ว ๗๐๖๕

ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์	
ร.ที่..... 6611013	สิ่งที่ส่งมาด้วย 1
วันที่..... 21/12/66	
เวลา..... 13.20	

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

21/12/66

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ให้สหกรณ์รับโฉนดเพื่อการเกษตรของสมาชิกเป็นหลักประกัน
สินเชื่อ

เรียน ประธานชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่
เกษตรกร... (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖
๒. ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร... เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖
๓. เอกสารแนะนำเกี่ยวกับโฉนดเพื่อการเกษตร

ตามที่ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งมีภารกิจในการจัดที่ดินทำกิน
ให้กับเกษตรกรและผู้ยากจนในรูปแบบของเอกสารสิทธิหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
(ส.ป.ก. ๔-๐๑) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในพื้นที่ ๗๒ จังหวัด รวมเนื้อที่ประมาณ ๓๖ ล้านไร่ มีจำนวนเกษตรกร
ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. มากถึง ๒.๙ ล้านครัวเรือน และมีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่ถือครองเอกสารสิทธิ
ส.ป.ก. ๔-๐๑ ได้เข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์และได้นำเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ไปใช้เป็นหลักประกันสินเชื่อ
กับสหกรณ์ นั้น

ส.ป.ก. ขอเรียนว่า รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่ต้องการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จาก
สินทรัพย์เพื่อสร้างโอกาสในการมีอาชีพ รายได้ และความมั่นคงในชีวิต โดยจะเร่งดำเนินการให้ประชาชนมีสิทธิ
ในที่ดิน มีชีวิตที่มั่นคง พิจารณาเอกสารสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็นโฉนด เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดให้เข้าถึง
แหล่งทุนได้ นำมาพัฒนาที่ดินเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว ประกอบกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ที่ต้องการเปลี่ยนเอกสารสิทธิที่ดินจากหนังสือ
อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) เป็นโฉนด พร้อมขยายสิทธิการใช้ประโยชน์ให้เป็น
ที่ยอมรับเพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้ค้ำประกันสินเชื่อกับสถาบันการเงินได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ส.ป.ก. ในฐานะ
ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ได้ดำเนินการปรับปรุงเอกสารสิทธิหนังสืออนุญาต
ให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) เป็นหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในรูปแบบโฉนดเรียกว่า
“โฉนดเพื่อการเกษตร” พร้อมทั้งได้มีการแก้ไขระเบียบให้รองรับโฉนดเพื่อการเกษตรตลอดจนสิทธิและการใช้
ประโยชน์ที่เพิ่มเรียบร้อยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒) และมีกำหนดจะเริ่มแจกโฉนดเพื่อการเกษตรฉบับแรก
ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ในวันนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการประชาสัมพันธ์ให้สหกรณ์สมาชิก
ได้รับทราบถึงนโยบายการเปลี่ยนเอกสารสิทธิที่ดินจากหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน
(ส.ป.ก. ๔-๐๑) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) พร้อมทั้งขอให้สหกรณ์สมาชิกพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม

/ข้อบังคับ...

ข้อบังคับของสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์สามารถใช้โฉนดเพื่อการเกษตรเป็นหลักประกันสินเชื่อกับสหกรณ์ได้อีกประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ หากหน่วยงานของท่านหรือสหกรณ์สมาชิกมีข้อสงสัยหรือต้องการทราบรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อสอบถามได้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทุกแห่ง หรือเว็บไซต์ ส.ป.ก. (www.alro.go.th) หรือที่สายด่วน ส.ป.ก. โทร. ๑๗๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

สำนักบริหารกองทุน

กลุ่มวิชาการและแผนงานกองทุน

โทร. / โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๙๐๐๔ ต่อ ๑๑๕๗

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๓) (๖) (๗) (๑๐) (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “การจัดให้เข้าทำประโยชน์” แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“การจัดให้เข้าทำประโยชน์” หมายความว่า การจัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือโฉนดเพื่อการเกษตรที่ ส.ป.ก. ออกให้แก่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน”

ข้อ ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “โฉนดเพื่อการเกษตร” ระหว่างคำว่า “การจัดให้โดยมีค่าชดเชย” กับคำว่า “คู่สมรส” ของข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

“โฉนดเพื่อการเกษตร” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิที่ ส.ป.ก. ออกให้แก่เกษตรกรที่ได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ ให้ ส.ป.ก. ดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ที่ ส.ป.ก. ได้มาตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

(๑) ที่ดินของรัฐที่นำมาเพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(๒) ที่ดินที่ได้มานอกเหนือจาก (๑) เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ให้นำที่ดินตามวรรคก่อนมาจัดให้แก่เกษตรกรตามระเบียบนี้หรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดที่ดิน ให้สถาบันเกษตรกรตามความเหมาะสมเป็นลำดับแรก กรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือ เลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้นำที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการ ตามระเบียบอื่นเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อจัดให้แก่บุคคลใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๒ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อถึงแก่ความตาย เมื่อทายาทของเกษตรกรดังกล่าวได้ยื่นคำขอรับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ให้พิจารณาการตกทอดทางมรดกโดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีทายาทที่ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิ การเช่าซื้อเกินกว่าหนึ่งรายและเป็นกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ในช่วงทายาทด้วยกัน ให้พิจารณา ตามลำดับ ดังนี้

(๑) ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่คู่สมรสเป็นลำดับแรก

(๒) กรณีไม่มีคู่สมรส หรือมีแต่ไม่ขอรับสิทธิดังกล่าว หรือคู่สมรสนั้นไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่ทายาทชั้นบุตร ซึ่งหมาย รวมถึง ผู้สืบสันดานของทายาทชั้นบุตรที่ตายก่อนเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน โดยให้เป็นไปตามลำดับ ดังนี้

ก. ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่บุตรเพียงรายเดียว เว้นแต่เป็นกรณี ที่อาจให้สิทธิแก่บุตรได้เกินกว่าหนึ่งรายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ (๒) ให้พิจารณา

ตามข้อตกลงระหว่างบุตรดังกล่าว หากไม่อาจตกลงกันได้ให้บุตรผู้มีสิทธิแต่ละรายได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อที่ดินตามส่วนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

ข. กรณีที่ดินนั้นไม่สามารถให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อแก่บุตรตามจำนวนของผู้มีสิทธิทั้งหมดและไม่อาจตกลงกันได้ในระหว่างบุตรผู้มีสิทธิด้วยกัน ให้คัดเลือกผู้ที่เหมาะสมจากบุตรเหล่านั้นเท่ากับจำนวนแปลงที่อาจแบ่งได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๒๐ (๒) เป็นผู้ได้รับการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตามจำนวนแปลงที่ดินที่อาจให้สิทธิได้ ทั้งนี้ การคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างทายาทนั้นกับเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน เช่น เป็นผู้ร่วมประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นผู้อุปการะ หรือได้รับอุปการะ โดยพิจารณาประกอบกับความสามารถในการรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินที่ถึงแก่ความตายเป็นสำคัญ

(๓) หากไม่มีทายาทตาม (๑) และ (๒) หรือมีแต่ไม่ขอรับสิทธิดังกล่าว หรือทายาทนั้นไม่ต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ให้สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อตกทอดแก่ทายาทอื่นของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินได้ ถ้าทายาทอื่นผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณานั้นมีจำนวนเกินกว่าหนึ่งรายให้นำความใน (๒) ก. และ ข. ตลอดจนการจัดลำดับและชั้นของทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อ ๗ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ เป็นข้อ ๒๙/๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

“ข้อ ๒๙/๑ เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินตามโฉนดเพื่อการเกษตรมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี อาจยื่นคำขอสละสิทธิของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนต่อ ส.ป.ก.จังหวัด เพื่อให้เกษตรกรอื่นเป็นผู้ได้รับการพิจารณาจัดที่ดินแทนที่

เมื่อได้รับคำขอรับการจัดที่ดินแทนที่จากเกษตรกรอื่นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ ส.ป.ก. พิจารณาคัดเลือกและดำเนินการทางทะเบียน โดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อ ๘ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ เป็นข้อ ๒๙/๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

“ข้อ ๒๙/๒ ภายใต้งบข้อ ๑๒ ระยะเวลาอื่นใดในการพิจารณาเพื่อให้ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ ให้ ส.ป.ก. ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๐ เมื่อทายาทของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งได้รับการจัดให้เข้าทำประโยชน์ถึงแก่ความตาย ได้ยื่นคำขอรับการจัดที่ดินแทนที่ผู้ตายต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ให้พิจารณาการจัดที่ดินแทนที่ โดยนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในข้อ ๑๙ และข้อ ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้จัดที่ดินแทนที่แก่ทายาทโดยการจัดให้เข้าทำประโยชน์”

ข้อ ๑๐ ให้ยกเลิกความในข้อ ๓๖ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๖ เหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะมีได้เฉพาะในกรณีที่เกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน มีทรัพย์สินหรือหนี้สินจากการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินมือสังหาริมทรัพย์ติดอยู่กับที่ดินในลักษณะถาวร เช่น ไม้ยืนต้น ทางการเกษตร โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือได้มีการปรับปรุงพัฒนาที่ดินเพื่อให้เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม

(๒) เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินยังมีเงื่อนไขหรือค่าภาระติดพันอยู่ หรือมีหนี้สินค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินซึ่งมีความประสงค์ขอรับเงินค่าชดเชยอันเนื่องมาจากการสละสิทธิคืนที่ดิน ให้แก่ ส.ป.ก. ตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินการเบิกจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ถือว่ามีเหตุจำเป็นต้องจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ได้รับที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม”

ข้อ ๑๑ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็น “ส่วนที่ ๕ โฉนดเพื่อการเกษตร” และเพิ่มข้อ ๕๓/๑ และข้อ ๕๓/๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

“ส่วนที่ ๕
โฉนดเพื่อการเกษตร

ข้อ ๕๓/๑ เมื่อเกษตรกรยื่นคำขอ ให้ ส.ป.ก. ออกโฉนดเพื่อการเกษตร แก่เกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน จะต้องเป็นการได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

กรณีมีการโอนสิทธิ หรือจัดที่ดินแทนที่ให้กับคู่สมรส บุตร เครือญาติ หรือทายาท ให้นำระยะเวลาที่ได้ร่วมทำประโยชน์เป็นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕๓/๒ การออก แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกเพิกถอน และออกใบแทนโฉนดเพื่อการเกษตร ให้นำความในส่วนที่ ๑ ส่วนที่ ๒ ส่วนที่ ๓ และส่วนที่ ๔ เฉพาะที่เกี่ยวกับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินมาใช้โดยอนุโลม

แบบ หลักเกณฑ์และวิธีการออกโฉนดเพื่อการเกษตร ให้เป็นไปตามที่ ส.ป.ก. กำหนด”

ข้อ ๑๒ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ เป็นข้อ ๖๐ ข้อ ๖๑ และข้อ ๖๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือก และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สิน และหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔

“ข้อ ๖๐ เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือได้รับ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ได้ยื่นคำข้อออกโฉนดเพื่อการเกษตร ให้ ส.ป.ก.จังหวัด ออกหนังสือรับรองสิทธิการข้อออกโฉนดเพื่อการเกษตรไว้เป็นหลักฐาน จนกว่าจะมีการออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกร กรณีมีการออกโฉนดเพื่อการเกษตรเรียบร้อยแล้ว ให้หนังสือรับรองตามวรรคหนึ่งสิ้นผลการรับรอง”

“ข้อ ๖๑ ให้คณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งตามข้อ ๕ ของระเบียบนี้ มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์การสั่งให้สิ้นสิทธิ การเพิกถอนการจัดที่ดินก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ รวมถึงคำข้ออุทธรณ์ที่อยู่ระหว่างการพิจารณา”

“ข้อ ๖๒ ผู้ใดที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดให้แก่เกษตรกรแล้ว โดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมกำหนดก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้มาดำเนินการแจ้งการครอบครองที่ดินกับ ส.ป.ก.จังหวัด ภายในสองปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ เพื่อรับสิทธิโดยการเช่าที่ดินตามที่กำหนดในระเบียบนี้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับสิทธิโดยการเช่าที่ดิน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “คู่สมรส” “บุตร” “เครือญาติ” และ “เปลี่ยนแปลงอาชีพ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “สถาบันเกษตรกร” และ “หนังสือรับมอบที่ดิน” ในข้อ ๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

“คู่สมรส” หมายความว่า ความรวมถึงชายหรือหญิงที่อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับเกษตรกร โดยมีได้จดทะเบียนสมรส

“บุตร” หมายความว่า ความรวมถึงบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วของเกษตรกร และบุคคลที่เกษตรกรได้รับเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

“เครือญาติ” หมายความว่า บุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับเกษตรกรหรือคู่สมรสของเกษตรกร ซึ่งอยู่ในฐานะ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้สืบสันดาน
- (๒) บิดาหรือมารดา
- (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
- (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (๖) ลุง ป้า น้า อา
- (๗) หลานซึ่งเป็นลูกของบุคคลตาม (๓) หรือ (๔)
- (๘) ลูกพี่ลูกน้องซึ่งเป็นลูกของบุคคลตาม (๖)

“เปลี่ยนแปลงอาชีพ” หมายความว่า การใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบฤดูกาลผลิตไปประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น เว้นแต่ได้รับความยินยอมจาก ส.ป.ก. ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีการโอนให้เป็นไปตามที่ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร การโอน หรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนด

ห้ามมิให้ผู้ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรเปลี่ยนมือ สละสิทธิ หรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับสิทธิในโฉนดเพื่อการเกษตรแทนตน ภายในสองปี นับแต่วันที่ออกโฉนดเพื่อการเกษตร เว้นแต่เป็นการจัดที่ดินแทนที่แก่คู่สมรส บุตร เครือญาติหรือทายาท

(๒) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชยและต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใด ๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับโรงเรือนที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรมนั้น

(๖) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๗) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด รวมทั้งคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย

(๙) ปฏิบัติตามสัญญาที่ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืนข้อ ๗ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดิน กลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒ ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒ ได้โดยมิต้องมีการเตือน

(๑) โอนการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินโดยการขายหรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่มีเอกสารหลักฐาน อันแสดงให้เห็นว่าเป็นการทำให้ขึ้นเพื่ออำพรางการขายไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่น

(๒) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ ๗ และไม่สามารถหาตัวได้พบ”

ข้อ ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๘/๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“ข้อ ๘/๑ กรณีเกษตรกรเปลี่ยนแปลงอาชีพต้องแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือ ส.ป.ก. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงอาชีพภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลงอาชีพ

ในกรณีที่เกษตรกรตามวรรคหนึ่งได้แสดงความประสงค์ให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอน หรือรับการจัดที่ดินแทนที่ตน โดยยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน หรือคำขอสละสิทธิที่ดิน เพื่อการจัดที่ดินแทนที่พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณา ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

หากคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติได้รับการจัดที่ดินแล้ว ให้ถือว่าเกษตรกรตามวรรคหนึ่ง สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพราะโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อหรือสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ ในที่ดินส่วนที่ได้จัดให้แก่บุคคลดังกล่าวนั้นตามข้อ ๑๑ (๑) หรือ (๒) แต่ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิ ได้รับการจัดที่ดินตามคำขอ ก็ให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ เพราะขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรตามข้อ ๑๑ (๓) (ข) ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒ ต่อไป

ในกรณีที่ ส.ป.ก. พบว่าเกษตรกรได้เปลี่ยนแปลงอาชีพโดยไม่แจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรรายดังกล่าวสิ้นสิทธิ การเข้าทำประโยชน์เพราะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๑ (๓) (ข) ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในข้อ ๙ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๙ การเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกจากบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ตามข้อ ๗ (๓) หรือมีการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ (๔) และการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ ๗ (๕) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด และให้เลขาธิการหรือคณะทำงานที่เลขาธิการแต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและเกษตรกรเป็นสำคัญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด

ในการอนุญาตนั้นให้เลขาธิการหรือคณะทำงานที่เลขาธิการแต่งตั้ง พิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินตามข้อ ๗ (๓) หรือการดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ (๔) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องใช้จ่ายเงินเท่ามูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากเลขาธิการหรือคณะทำงานที่เลขาธิการแต่งตั้ง เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่เลขาธิการหรือคณะทำงานที่เลขาธิการแต่งตั้ง กำหนด ให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗ และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควร เลขาธิการหรือคณะทำงานที่เลขาธิการแต่งตั้ง จะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรประสงค์จะสละสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิ เพื่อสละสิทธิที่ได้รับประโยชน์ หรือเพื่อบอกเลิกสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

การยื่นคำขอสละสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่น ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง หรือ ส.ป.ก.”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสืบทอดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชยไปยังบุคคลอื่น ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) สัญชาติไทย

(ข) เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(ค) มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การ เลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘”

ข้อ ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๑/๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“ข้อ ๑๑/๑ การสืบทอดตามข้อ ๑๑ (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น สำหรับการสืบทอดตามข้อ ๑๑ (๓) และ (๔) เมื่อเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีคำสั่ง ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสืบทอด ให้การสืบทอดมีผลเมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๓ แล้ว หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์และคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สืบทอดสิทธิการเข้าทำประโยชน์แล้ว ให้มีผล เมื่อได้รับแจ้งมติคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในการปฏิรูปที่ดิน

การสืบทอดตามข้อ ๑๑ (๓) และ (๔) ให้มีผลเป็นการสืบทอดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทั้งหมด ที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. เว้นแต่ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่เกษตรกรขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรตามข้อ ๑๑ (๓) (ข) ถ้ามีคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติได้รับการจัดที่ดินบางส่วนแล้ว ให้มีคำสั่งให้สืบทอดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เฉพาะส่วนที่ไม่มีผู้ได้รับการจัดที่ดินดังกล่าว

(๒) กรณีที่เกษตรกรขาดคุณสมบัติเพราะมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้วตามข้อ ๑๑ (๓) (ค) โดยมีที่ดินเกินกว่าที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๐ ถ้าเนื้อที่ของที่ดินส่วนที่เกินนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดที่ดินให้เกษตรกรรายต่อไป ให้มีคำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่เกินดังกล่าว

(๓) กรณีไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘ ตามข้อ ๑๑ (๔)

(ก) ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการดำรงชีพซึ่งมิได้เกิดจากการทุจริตของเกษตรกร ให้มีคำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘ นั้น

(ข) ถ้าเป็นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาคุ้มที่กำกับ ส.ป.ก. หรือไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก. ตามข้อ ๗ (๔) ให้มีคำสั่งให้สิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่มีมูลค่าเท่ากับจำนวนหนี้ค้างชำระตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(ค) กรณีไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘ ที่ไม่เข้าลักษณะตาม (ก) และ (ข) ถ้าเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย เห็นว่าการให้เกษตรกรรายใดสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทั้งหมดที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายแก่การดำรงชีพของเกษตรกรเกินสมควร หากเกษตรกรรายนั้นยินยอมทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก. ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการ มอบหมาย มีคำสั่งให้เกษตรกรรายดังกล่าวสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่ไม่ได้ทำสัญญาเช่าที่ดินกับ ส.ป.ก.

หากเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย มีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะสั่งให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจากคณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสิทธิต่อไป

ในกรณีที่มีการสิ้นสิทธิตามข้อ ๑๑ (๓) และ (๔) ปรากฏต่อเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายจะมีคำสั่งให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นสิ้นสิทธิก็ได้”

ข้อ ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๑/๒ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“ข้อ ๑๑/๒ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสิทธิพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดินภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหนึ่งได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่แห่งละหนึ่งฉบับ”

ข้อ ๑๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๓ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๓ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สิ้นสุดสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่าคำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมีมติให้สิ้นสุดสิทธิ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินต่อไป”

ข้อ ๑๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีคำสั่งให้สิ้นสุดสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินวินิจฉัยแล้วให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของเลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย ให้แจ้งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายได้กำหนดไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินด้วย”

ข้อ ๑๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๕ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมาย นำเสนอคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดินพิจารณาต่อไป”

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่เกษตรกรเปลี่ยนแปลงอาชีพอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการแจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือ ส.ป.ก. ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงอาชีพภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ถ้าเกษตรกรตามวรรคหนึ่งประสงค์จะให้คู่สมรส บุตร หรือเครือญาติเป็นผู้รับโอนหรือรับการ จัดที่ดินแทนที่ตน ให้ยื่นคำขอโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน หรือคำขอสละสิทธิที่ดินเพื่อการจัดที่ดิน แทนที่ พร้อมเอกสารหลักฐานภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาคำขอ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

หากคู่สมรส บุตร หรือเครือญาติได้รับการจัดที่ดินแล้ว ให้ถือว่าเกษตรกรตามวรรคหนึ่ง สิ้นสิทธิการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินเพราะโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อหรือสละสิทธิการเช่าทำประโยชน์ ในที่ดินส่วนที่ได้จัดให้แก่บุคคลดังกล่าวนั้นตามข้อ ๑๑ (๑) หรือ (๒) แต่ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิ ได้รับการจัดที่ดินตามคำขอ ก็ให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรที่เปลี่ยนแปลงอาชีพสิ้นสิทธิการเช่าทำประโยชน์ เพราะขาดคุณสมบัติความเป็นเกษตรกรตามข้อ ๑๑ (๓) (ข) ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยระเบียบนี้ต่อไป

ในกรณีที่ ส.ป.ก. พบว่าเกษตรกรได้เปลี่ยนแปลงอาชีพโดยไม่แจ้งให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดหรือ ส.ป.ก. ทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อให้เกษตรกรรายดังกล่าว สิ้นสิทธิการเช่าทำประโยชน์เพราะขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๑ (๓) (ข) ข้อ ๑๑/๑ และข้อ ๑๑/๒ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยระเบียบนี้

ข้อ ๑๖ ให้ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร

การโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และการจัดการทรัพย์สินและหนี้สินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน เป็นเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๗ การดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการในวันก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โฉนดเพื่อการเกษตร

๑. โฉนดเพื่อการเกษตรคืออะไร

โฉนดเพื่อการเกษตรเป็นหนังสือสำคัญแสดงสิทธิการให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จะออกทดแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ประเภทแปลงเกษตรกรรมที่มีการถือครองมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ตามคำร้องขอ

๒. หลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขออนุญาตโฉนดเพื่อการเกษตร

สำหรับหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขออนุญาตโฉนดเพื่อการเกษตรนั้นจะต้องเป็นเกษตรกรผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) เฉพาะประเภทแปลงเกษตรกรรม มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี รวมถึงการจัดที่ดินแทนที่ให้กับ คู่สมรส บุตร ทายาท หรือเครือญาติ ให้นับระยะเวลาตั้งแต่ผู้ได้รับสิทธิคนแรกได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ที่ได้ร่วมทำประโยชน์ในครอบครัวเดียวกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี และให้หมายความรวมถึงเกษตรกรที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินแต่ยังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๓. การใช้ประโยชน์และสิทธิของโฉนดเพื่อการเกษตร

๓.๑ สามารถถือครองได้ครอบครัวละไม่เกิน ๕๐ ไร่ และต้องปลูกไม้มีค่าอย่างน้อยไร่ละ ๑๐ ต้น

๓.๒ สามารถตกทอดเป็นมรดกสิทธิให้แก่คู่สมรส บุตร ทายาท และเครือญาติได้

๓.๓ สามารถเปลี่ยนการถือครองที่ดินระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกรที่มีคุณสมบัติด้วยกันได้ โดยการไปยื่นขอเปลี่ยนการถือครองที่ดินที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่ที่ดินตั้งอยู่

สำหรับสหกรณ์ใดที่มีสมาชิกลูกหนี้ที่ใช้โฉนดเพื่อการเกษตรเป็นหลักประกันสินเชื่อกับสหกรณ์แล้วประสบปัญหาทางการเงินสามารถนำสมาชิกลูกหนี้เหล่านั้นมาขอเปลี่ยนการถือครองที่ดินกับสมาชิกสหกรณ์ท่านอื่นที่เป็นเกษตรกรและมีคุณสมบัติตามที่ ส.ป.ก. กำหนดได้ภายใต้เงื่อนไขที่สหกรณ์และสมาชิกตกลงร่วมกัน

๓.๔ สามารถสละสิทธิคืนให้แก่ ส.ป.ก. ได้โดย ส.ป.ก. จะจ่ายค่าชดเชยการปรับปรุงพัฒนาที่ดิน ค่าต้นไม้ และค่าอสังหาริมทรัพย์ที่ติดกับที่ดินให้ตามความเหมาะสม

สำหรับสหกรณ์ใดที่มีสมาชิกลูกหนี้ที่ใช้โฉนดเพื่อการเกษตรเป็นหลักประกันสินเชื่อกับสหกรณ์แล้วประสบปัญหาทางการเงินสามารถนำสมาชิกลูกหนี้เหล่านั้นมาขอสละสิทธิคืนให้แก่ ส.ป.ก. ได้ภายใต้เงื่อนไขที่สหกรณ์และสมาชิกตกลงร่วมกัน

๓.๕ ใช้เป็นหลักประกันสินเชื่อกับสถาบันการเงิน สหกรณ์ และสถาบันเกษตรกรได้ โดยมีกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้ค้ำประกันหนุนหลังโฉนดเพื่อการเกษตรทุกฉบับภายในวงเงินตามราคาประเมินที่ดินของกรมธนารักษ์

ทั้งนี้ สหกรณ์ที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือเกษตรกรสมาชิกที่ถือครองโฉนดเพื่อการเกษตรเพื่อให้สามารถใช้เป็นหลักประกันสินเชื่อโดยมีกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้ค้ำประกันหนุนหลัง ส.ป.ก. มีความยินดีที่จะทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับสหกรณ์ทุกแห่ง

๔. ตัวอย่างโฉนดเพื่อการเกษตร

ด้านหน้า

สำนักงานปลัดกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร

อำเภอ.....
แปลงเลขที่.....
ตาราง ส.ป.ก. ที่.....

สารบัญทะเบียนโฉนดเพื่อการเกษตร
เลขที่.....
เล่ม..... หน้า.....
อำเภอ.....
จังหวัด.....

โฉนดเพื่อการเกษตร

เป็นหนังสือสำคัญแสดงสิทธิ ออกโดยเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โฉนดเพื่อการเกษตรฉบับนี้ออกให้แก่.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ต...... อ...... จ.
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

เพื่อแสดงสิทธิการครอบครองและเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อประกอบกิจกรรม

ที่ดินแปลงนี้มีเนื้อที่ประมาณ.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

มาตราส่วนในตาราง ส.ป.ก. รูปแผนที่ มาตราส่วน

ผู้ถือโฉนดเพื่อการเกษตรฉบับนี้ เป็นผู้มีสิทธิในที่ดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และต้องปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ออกให้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

นายทะเบียนโฉนดเพื่อการเกษตร

.....

ผู้เขียน..... ผู้เขียนแผนที่.....
ผู้ตรวจ..... ผู้ตรวจแผนที่.....

67-๘๐๐๐๐๐1

